

Masarykova univerzita v Brně
Pedagogická fakulta

Alternativní školy – moderní

Seminární práce ze semináře k úvodu do pedagogiky a základům
pedagogického myšlení

vyučující: Mgr. Kateřina Vlčková

vypracovaly: Jitka Zbudilová učo: 180222
Pavčina Vančurová učo: 141589
Ročník I semestr podzim

30. října 2005

Moderní alternativní školy

Je obecný termín pokrývající všechny druhy škol, které mají jeden podstatný rys: odlišují se od hlavního proudu standardních škol vzdělávací soustavy. Odlišnost může spočívat ve specifických obsahů vzdělávání, organizace výuky, hodnocení vzdělávacích výsledků žáka či v celkovém přístupu pedagog / žák.

Pojem alternativní pochází z latinského slova alter = jiný, opačný, změněný. Pojem alternativní školy nelze vztahovat pouze k typu zřizovatele, protože nestandardní mohou být i školy státní zavádějící nové prvky do struktury školy, vzdělávacího obsahu a metod.

Společné znaky a záměry alternativních škol

- * snaha získat dítě pro vzdělávání
- * pedocentrismus tj. zaměření výuky na dítě, jeho zájmy a potřeby
- * přátelský vztah mezi učitelem a dítětem
- * ochota a schopnost pedagoga pozitivně děti motivovat, podporovat jejich kvality i originalitu a respektovat vývojové zvláštnosti
- * aktivní zapojení dítěte ve výchově
- * propojování předmětů za účelem pocopení souvislostí
- * vyučování bez zvonění řízeno aktuálním zaujetím či únavou dětí
- * známkování nahrazeno slovním hodnocením
- * prostředí uzpůsobeno dětem
- * posílení úlohy hry v rozvoji jedince
- * prohloubení kontaktů školy se životem, rodinou, přírodou

Alternativní školy se vyvíjejí dynamickým způsobem, starší modely se dále rozvíjejí a proměňují. Nabídka alternativních škol u nás je poměrně bohatá např.: škola daltonská, jenská montessoriovská, škola s otevřeným vyučováním, škola zítřka, škola zdravá, škola živá... Alternativnímu školství jsou i v naší republice věnovány četné semináře nebo konference pořádané pedagogickými fakultami.

V současné době se u nás prosazují následující alternativní směry:

- * angažované učení
- * škola hrou
- * integrované vyučování
- * zdravá škola
- * otevřené vyučování
- * projektové vyučování
- * dramatická výchova

Angažované učení

Hlavní slovo ve vyučování má žák, který je aktivní, má zájem o problém, pracuje samostatně, rád se učí. Typ výuky se silným důrazem na vnitřní motivaci. Místo vztahu podřízenosti a nadřazenosti nastupuje vztah spolupráce na společném díle.

Není třeba žáky zkoušet, neznámkuje se, domácí úkoly jsou dobrovolné. Žáci mají zákaz se doma cokoli učit, vše se dá zvládnout ve škole. Pracuje se společně ve skupinách. Žáci dostávají na konci roku slovní hodnocení místo vysvědčení.

Škola hrou

Škola je místem kam se děti těší, kde řeší nejrůznější problémy a mají možnost seberealizace. Cílem výuky je naučit žáka poznat svoje schopnosti a vlastnosti a dokázat je prakticky uplatnit. Prosazuje princip názornosti, uvědomělosti, soustavnosti a přiměřenosti.

Psaní, čtení, počítání a ostatní znalosti i dovednosti mohou být prostředkem výchovy a vzdělávání, nikoli jeho cílem. Cílem výchovy je naučit člověka poznat jeho schopnosti a vlastnosti a dokázat je prakticky uplatnit.

Typické principy školy hrou jsou princip iniciace, primárních informací, učení ve druhém plánu, kontinuity, kreativní aktivizace, a princip bezpečí a lásky .

Integrované vyučování

- alternativní metoda školní práce
- společná výchova a vyučování dětí postižených i zdravých

Jedná se o propojování učiva, poznatků a informací. Snahou je vytvořit prostředí, podnětné a inspirující dítě k učení.

Zdravá škola

Směr vybudován na základě péče o zdravé klima školy, mezilidské vztahy, vztahy školy k okolí. Podstatou je pak vytvoření zdravého prostředí ve škole, výchova ke zdravým životním návykům a chování. Cílem je výchova k nezávislosti tvořivosti, podpora sebepojetí a sebehodnocení, výchova k odpovědnosti a vzájemné pomoci.

Projektové vyučování

Cílem je řešit konkrétní úkol, který má smysl, je reálný, vychází ze života a po zpracování se do něj zase vrací. Realizace projektu umožňuje žákům uplatnit se podle svých možností, spolupracovat s ostatními a být jim prospěšný, zažít pocit úspěchu, ale i významu vzdělání. Děti se učí žít plnohodnotně, poznávat cenu sebe samých a možnosti uplatnění.

Podstatné jsou tyto momenty:

- * děti mají vliv na výběr tématu, který pro ně je skutečným problémem
- * otevřenost řešení, ale pevně stanovený výsledek práce
- * samostatná práce dětí, silná motivace dosáhnout společně cíle
- * řešení dospívá ke konkrétním výsledkům, uplatní se v praxi
- * projekt a jeho výsledek jsou na závěr zveřejněny

Otevřené vyučování

V tomto směru jde o otevřenost vůči mládeži, dětem, žákovi. Centrem veškeré činnosti je dítě, dochází ale i ke změně vztahu škola a okolí. Smyslem otevřeného vyučování je rozvoj všech žáků bez rozdílu, utváření sebedůvěry, příprava na život ve změněných podmínkách společnosti (podnikavost, asertivita, samostatnost) Mezi pracovní formy patří práce v kruhu, práce svobodná, týdenní plán. Prvky otevřeného vyučování nacházíme v mnoha současných školách.

Dramatická výchova

Stala se alternativou výchovy rozvíjející se na všech typech škol. Cílem dramatické výchovy je způsob objevování vnitřního a vnějšího světa dětí prostřednictvím dramatických situací. Dramatická výchova vede ke konkrétnímu jednání, prožitku, odpovědnosti.

První škola kolejního typu v ČR OPEN GATE – Boarding school, Osmileté gymnázium v Babicích, zahájila svou činnost ve školním roce 2005/2006

je nestátní gymnázium zaměřené na výuku živých jazyků a je postaveno na principech školy kolejního typu s možností ubytování a stravování. Ve škole se vyučuje podle vlastních učebních dokumentů, schválených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Součástí osnov je intenzivní výuka angličtiny, včetně výuky pěti předmětů v angličtině. Na závěr studia děti z angličtiny absolvují zkoušku, kterou uznávají zahraniční univerzity a budou moci studovat v zahraničí. Kromě angličtiny si děti mohou vybrat z pěti dalších jazyků.

S myšlenkou založit školu kolejního typu pro nadané a chytré děti a prostřednictvím Nadace Educa přispívat na studium dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí přišli před osmi lety manželé Renáta a Petr Kellnerovi.

Studium ročně stojí 470 000,- korun ročně (47 tis. korun měsíčně). Hlavním partnerem školy je Nadace Educa, která poskytuje až 100% finanční podporu dětem se studijními předpoklady, které vyrůstají v dětských domovech, rodinách pěstounské péče nebo v rodinách sociálně slabších. Pokud tyto rodiny přesáhnou hranici dvojnásobku životního minima, rodiče na školném participují. Nadace Educa vynakládá ročně na školné jednoho dítěte prostředky v řádech statisíců, rodiče od několika tisíc až po desetitisíce. Rozpočet pokryje veškeré studijní náklady na školní potřeby, stravu, ubytování, zájmovou činnost, oblečení do školy a částečně dopravu. Předpokladem pro získání příspěvku nadace je úspěšné složení přijímacích zkoušek a přijetí ke studiu.

Školní rok 2005/2006.

Přijímací zkoušky proběhly v dubnu 2005 a do školy se přihlásilo přes 289 dětí (117 chlapců a 172 dívek). Členka správní rady Nadace Educa PhDr. Hana Halfarová byla už dva roky před zkouškami v kontaktu s řediteli sociálních ústavů a pracovníků odborů sociální péče z celé republiky a společně s psychologem vyhledávala nadané děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, které by měly schopnosti a zájem studovat na této škole.

Letos škola přijala rekordní počet dětí a ze 111 studentů je 55 dívek a 56 chlapců. Každým dalším rokem by škola měla maximálně přibírat 16 dětí do primy. Za 10% studentů platí školné rodiče v plné výši. 51% studentům částečně přispívá Nadace Educa a částečně rodiče. 11 dětí z dětských domovů, 2 děti z Klokánku, 3 děti z pěstounské péče a 39 dětí z neúplných rodin (39% všech studentů) získaly plný příspěvek z Nadace Educa.

Život školy

V každé třídě je maximálně 16 studentů. Učitelů je ve škole 24, z toho 6 zahraničních.

Vychovatelů je 12 a další 4 pracují na směny o víkendech. Ve škole působí dalších 25 zaměstnanců, kteří mají na starosti chod školy. Jsou to administrativní pracovníci, zdravotníci, údržba, lidé pro úklidový servis, chov zvířat, stravování a bezpečnost. Rozpočet provozních nákladů školy pro školní rok 2005/2006 činí 57 mil.Kč, je celý hrazen ze školného a většinu prostředků poskytuje Nadace Educa.

Mimoškolní činnost

Pro volný čas nabízí škola nadstandardní vybavení. Sportovní areál, bazén, dílny, koně a řadu dalších zvířat. Bylo zřízeno přes 40 zájmových kroužků pro jednotlivé třídy. Pro primu a sekundu Environmentální klub, Dramatické umění, Rukodělný ateliér a Pohybové aktivity. Největší zájem studenti projevíli o Divadelní klub (16 studentů), Školní kapelu (*The Band* -16), Dokumentární a experimentální fotografii (14 studentů), Redakci – Media Gate (14), Computer Club (14) a Míčové hry (14).

Pro pedagogy je alternativní školství zajímavým uplatněním, umožňující plný rozvoj kreativity, doplnění každodenního rituálu vyučování o netradiční formy a principy a zároveň je alternativou náročnou na přípravu a velmi individuální.

Alternativní školy a inovace doprovází vždy a každý vzdělávací systém a jsou nezbytnou součástí jeho vývoje.

Bibliografie:

Svobodová, J. – Jůva, V.: Alternativní školy, Brno 1995

Průcha, Jan Alternativní školy a inovace ve vzdělávání, Praha, Portál 2001

Mladá fronta 30. 10. 2005

www.opengate.cz

www.osud.cz

www.icmck.cz